

ÎNVIEREA DOMNULUI – IZVORUL SĂNĂTĂȚII NOASTRE

† CASIAN

din darul lui Dumnezeu, Arhiepiscopul Dunării de Jos,

*Preacuvioșilor și preacucernicilor părinți,
cinului monahal și tuturor dreptmăritorilor creștini
din Arhiepiscopia noastră, har, milă, pace și putere în credință
din Izvorul vieții veșnice la Învierea Mântuitorului,
iar de la noi arhierescă binecuvântare.*

***Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!***

„Nu vă temeți“, „Bucurați-vă“, de
Învierea Domnului!

(Matei XXVIII, 5; 9; 10)

***Iubiți frați și surori
în Domnul,***

Învierea Mântuitorului este
Taina vieții veșnice mai puternică
decât moartea, pentru că El, cu
propria moarte, pe care a „gustat-o“
în Sfântul Său Trup,

a biruit-o, a omorât-o, a nimicit-o.

Aceasta nu este doar o afirmație
din învățătura noastră de credință,
ci este o mărturisire a ei, precum
ne încredințează și ne adeverește
Sfântul Apostol Pavel: „Iar dacă
Hristos n-a

înviat, ***zadarnică este credința
voastră***, sunteți încă în păcatele
voastre; (...) iar dacă nădăjdum
în Hristos numai în viața aceasta,
suntem mai de plâns decât toți
oamenii. ***Dar acum Hristos a în-
viat din morți***, fiind începutură
celor adormiți; (...) căci precum

în Adam toți mor, **asa și în Hristos toți vor învia**“ (I Corinteni XV, 17; 19; 20; 22).

Așadar, cu toată Biserica dreptmăritoare, noi, creștinii, credincioși marelui Adevăr al vieții veșnice, prăznuim, duhovnicește, de Paști, cu bucurie, cu speranță, în comuniune, în solidaritate și luminoși, „omorârea morții, sfărâmarea iadului și învierea altei vieți veșnice”¹.

Mai mult, prin moartea și Învierea Sa, Mântuitorul l-a ridicat din stricăciune pe strămoșul neamului omenesc, Adam, precum arată vechea cântare pascală: „*Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând-o, Paștile nestrăicunii, lumii de mântuire*”².

Sfântul Ioan Gură de Aur preamărește puterea Învierii în Trupul Domnului, arătându-ne lămurit și convingător nimicirea morții și a puterii ei asupra noastră, a celor muritori. Comentând cunoscutul text al Sfântului Apostol Pavel din Epistola I către Corinteni: „*Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?*“ (I Corinteni XV, 55), el exclamă cu tărie: „Te-ai dus, te-ai prăpădit, ai pierit cu totul și degeaba ai mai făcut toate cele dinainte. Căci nu numai că i-a luat armele ce le avea (moartea), nu numai că a biruit-o, ci încă a

și ni-micit-o și a adus-o la aceea că nu mai înseamnă ni-mic”³.

Una este o biruință într-o bătaie crâncenă, cu adversarul, cu toată înzestrarea și tactica sa și cu totul alta este distrugerea totală a armatei și a dotării acestuia. De aceea, Învierea Domnului nu este numai cea mai mare sărbătoare a sărbătorilor, ci este biruința Mântuitorului Hristos asupra dușmanului celui din urmă, moartea. De frica și de puterea ei au fost legați toți urmașii lui Adam. Din suferința cauzată de moarte ne-a slobozit Domnul, prin Învierea Sa: „*Cel ce crede în Mine, viu va fi, de va și muri*“ (Ioan XI, 25). Această convingere a pătruns în credința noastră din generație în generație, bucurându-ne că „iadul s-a golit” și „viața stăpânește”. Concret, noi mărturisim, între Sfintele Paști și Înălțarea Domnului, domnia luminii Vieții, aprinsă în „candela” inimilor, în sufletele și-n manifestările noastre. Așa înțelegem mai profund, mai adevărat, cum astăzi prăznuim, în bucurie duhovnicească, Lumina vieții veșnice, pe Hristos Domnul, care este începătură sau pârgă a propriei noastre învieri, precum ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur: „*Murind pentru păcatele noastre, El S-a sculat din morți, că este pârgă (începătură) a celor adormiți. Căci pârga cui ar putea fi pârgă, dacă nu a celor sculați din*

morți? Pentru ce a mai luat trup omenesc, dacă nu urma a învia acel trup?”⁴

Atunci, dacă trupul nostru, duhovnicește, este tainic parte din Trupul Domnului înviat, „*apoi negreșit că și trupul (nostru) va urma Capului*“, care este Hristos⁵.

Preaiubiți frați și surori,

Aceste înțelesuri sfinte și folositoare nouă, tuturor, au valoare de medicament puternic și vindecător de frica morții, în care eram ținuți (Evrei II, 15), pentru întărirea în credință și, mai ales, pentru luminarea din întunericul încercărilor recente, cauzate de suferința unei boli aducătoare uneori, din nefericire, chiar de moarte, în timpul și în spațiul răscumpărat de Hristos prin Învierea Sa.

Totuși, prin credință puternică și întăriți de Domnul înviat din morți, ne adunăm puterile și ne manifestăm bucuria, știind că moartea este o trecere dintr-o etapă a vieții noastre către cea eternă [...]

Aparenta interdicție a apropierei noastre umane de Sfintele Paști, acum, este tot o chemare protectoare a vieții la o înțelegere mai profundă a comunicării tainice, sufletești, cu Hristos Domnul, pentru a ne pregăti unii dintre noi și de invitarea Sa, în casa sufletului, prin Sfânta Taină a Împărtășaniei. Ceilalți ne mul-

1. Stihiră în Cântarea a 7-a din Canonul Învierii, în: *Slujba Învierii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 37.

2. Luminânda Sfintei Învieri, în: *Slujba Învierii*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, p. 41.

3. Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentariile sau tâlcuirile Epistolei întâi către Corinteni*, Omilia XLII, Editura Trinitas, Iași, 2007, pp. 455-456.

4. Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentariile sau tâlcuirile Epistolei întâi către Corinteni*, Omilia XXXIX..., p. 419.

5. Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentariile sau tâlcuirile Epistolei întâi către Corinteni*, Omilia XVII..., p. 174.

tumim de primirea luminii Sale și prezența Sa duhovnicească în inimile noastre! Este o mutație de la apropierea fizică la cea duhovnicească!

Înțelegem, fraților și surorilor, mai ales astăzi, la Sfintele Paști, că acest mesaj tainic, pe care ni-l trimite acasă Sfânta noastră Biserică, din iubire sinceră față de fiii și fiicele ei, din prelungirea darului Învierii Mântuitorului în starea de epidemie, este o încercare, cu siguranță trecătoare, dar reală și contagioasă. A nu ne atinge fizic unii cu alții, precum ne spun cu temei medicii trupului este o măsură dureroasă, pe moment, nemaîntâlnită la noi în ultimul secol, și nici în lume! Izolarea aceasta doar trupească, temporară, pentru protecția noastră, a fost convertită însă înțelept, duhovnicește, într-o apropiere spirituală mai profundă, în cadrul familiilor reunite prin rugăciuni, lecturi spirituale ori culturale, ziditoare de speranță și luminătoare în fața atâtor îngrijorări, firești și înspăimântări trecătoare.

Atât cât a fost posibil, respectând normele stabilite de cei îndreptății să vegheze la sănătatea noastră, preoții au urmat calea unei medicini de suflet. La chemarea Domnului, a Bisericii și a credincioșilor noștri, am reușit nu numai să depășim apropierea fizică și să ne unim, atât cât a fost posibil, și prin mijloacele ce ne stau la îndemână, de la suflet la suflet și, poate, am unit, prin milostivirea lui Dumnezeu, rugăciunea cu filantropia, din dorința sinceră de a nu face și noi, creștinii, ziduri artificiale între păstorii duhovnicești și fiii sufletești.

Astfel, în locul bisericilor pline de credincioși și a mulțimilor primitoare de lumină pascală, **contemplăm duhovnicește lumina din sufletele devenite „candle“ luminoase, iar casele dumneavoastră le vedem luminate ca pe niște biserici!**

Nu găsim suficiente cuvinte, iubitorilor, pentru a exprima pe deplin valoarea și binefacerea comunicării în cele sacre și-n cele profilactice concrete, a îndemnurilor la faptele iubirii milostive, pe timp de epidemie, în primul rând, grație Radioului și Televiziunii Trinitas și cotidianului „Ziarul Lumina“ ale Patriarhiei Române. Zilnic, 24 din 24 de ore, repet, în timp de izolare și pentru producătorii emisiunilor religioase, suntem invitați la comunicare, la apropiere!

Iubiților,

De Duhul Sfânt a fost inspirat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, când, deodată cu întronizarea Sa în Catedrala Patriarhală, a inițiat programul de comunicare, pe verticală cu Dumnezeu și pe orizontală cu noi, toți creștinii. Prin credință, prin slujire liturgică și prin faptă milostivă, de la suflet la suflet, de la frate la frate și de la Altarul lui Hristos la „altarul“ aproapelui, pentru toți românii din țară și din lume, aceste realități **ne unesc și ne întăresc!** [...]

Trecem, cu toții, de Sfintele Paști, de la teama justificată medicală, dar nu și spirituală, deoarece puterea credinței în Învierea Mântuitorului ne aduce și „medicamentul“ curajului de a ne purta crucea, acum luminată și

dăruitoare de bucurie, „căci, iată, a venit prin Cruce bucurie la toată lumea!“

Cât de mult doresc din inimă să vă rog, în Sfânta Zi de Înviere, iubiții mei frați, **slujitori și dragi credincioși și credincioase**, „să ne luminăm cu prăznuirea“! Real, autentic! Să-L chemăm pe Mântuitorul să ne cerceteze de Sus, cu puterea Sa cerească, sufletele, inimile, viața și casa!

Învie, Doamne, în noi și între noi, aici și pretutindeni, în lumea aceasta oarecum tristă și cu oameni izolați fizic în casele lor, darul sfânt al vieții, de sănătate! **Aceste scumpe valori, viața și sănătatea, sunt comori și tezaur sigure și nepieritoare! Omul sănătos este omul Învierii, al vieții tihnite și liniștite.**

Dăruiește-ne, Mântuitorule, sănătate sufletească și mare grijă, clipă de clipă, cu responsabilitate sporită, pentru sănătatea trupească a tuturor, **urmând toate sfaturile cerute de cei rânduiți! Scurtează, Doamne, timpul epidemiei!**

Să fiți sănătoși! Să fiți buni! Să fiți iertători și milostivi! Vă rog și iar vă rog, dați-ne cele mai mari daruri de Sfintele

Paști: știri despre sănătatea dumneavoastră, a tuturor creștinilor de la Dunărea de Jos, din România, și din întreaga lume!

Hristos a înviat!

Adevărat a înviat!

Al vostru către Hristos, de-a pururea rugător și de bine doritor,

† Casian,

Arhiepiscopul Dunării de Jos

COPIII ȘI EMOȚIILE ÎNTR-O LUME A ECRANELOR

Prof. înv. primar Ecaterina Șorcaru,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Andrei”

„Cu cât un copil petrece mai mult timp în fața ecranelor, cu atât îi rămâne mai puțin timp la dispoziție pentru a interacționa cu părinții, frații și prietenii” - Dr. Gary Chapter.

Privind la copilul de astăzi, știm că acesta este un nativ digital. Un studiu recent realizat de Institutul Family Online Safety (FOSI) și Hart Research – „Parentajul în epoca digitală” – dezvăluie câteva statistici interesante. Practic, toți părinții intervievați (în Maryland) au admis că cei mici dețin sau au acces liber la gadget-uri electronice: 90% dintre copii au avut un computer, 93% dețin o consola de jocuri video, 88% au telefoane mobile, iar 70% dintre părinți au raportat că cei mici aveau propriul MP3player. Nu este, deci, de mirare că părinții unui copil care a învățat să interacționeze

cu un ecran înainte de a putea ține în mână un creion, ridică probleme de educație. În mod evident, revoluția digitală din ultimele două decenii a provocat o „panică morală” în educație.

Părinți și copii deopotrivă sunt tot mai împăcați cu ideea de a petrece din ce în ce mai mult timp în fața dispozitivelor. Fără să conștientizăm, deși locuim în același spațiu cu ceilalți membri ai familiei, nu ne mai conectăm emoțional unii cu alții. Aceeași situație se întâlnește și în rândul elevilor, indiferent de clasă sau ciclu.

În și mai multe situații din experiența copiilor născuți în era digitală, tehnologia devine dădăcă pentru situațiile în care părinții nu pot fi alături de copiii lor fizic sau emoțional. Situațiile de acest fel sunt din ce în ce mai frecvente dată fiind structura familială care este din ce în ce mai diversă

în zilele noastre: fie datorită plecării în afara localității sau a țării a unuia sau ambilor părinți, rata crescută de divorț, creșterea copiilor de către rude sau abandonul copiilor.

Indiferent cât de inteligente ar deveni ecranele, pixelii nu vor putea înlocui niciodată oamenii și ceea ce numim emoție. Pentru a înțelege lumea în care trăiește, copilul/elevul are nevoie de afecțiune, contact vizual, îmbrățișări și cuvinte de încurajare. Copiii sănătoși învață să dăruiască și să primească afecțiune în primul rând din partea membrilor familiei. Asistăm neputincioși, din păcate, la un fenomen l-aș putea numi, în care părinții afirmă tot mai des că nu au timp de cel mic. Nu cunosc culoarea preferată a copilului, nu știu ce prieteni are, ce nevoi are, însă știu destul de bine care este gadgetul de ultimă generație pe care acesta și-l dorește. Copilul poate asocia tehnologia ca fiind soluția prin care poate scăpa de sentimentele pe care nu știe cum să le gestioneze: singurătatea, dorința de explorare fără direcție clară, plictiseala și multe altele. Dacă copilul aude mereu: „Așteaptă o clipă, dragule, acum vorbesc la telefon”, mesajul pe care i-l transmiți este că, pentru tine, a petrece timp cu el este mai puțin important decât

ceea ce se întâmplă la telefon.

Shane Hipps, în lucrarea sa „Pălpâirea pixelilor“, scrie: „Spațiul digital posedă capacitatea remarcabilă de a crea rețele sociale vaste și superficiale, însă este cu totul nepotrivit pentru a genera legături interumane valoroase și apropiate“. Așadar, spațiul digital de oferă o falsă imagine a ceea ce înseamnă relațiile interumane. Copiii noștri trăiesc cu ideea că au foarte mulți prieteni virtuali, însă în realitate sunt singuri.

Potrivit unui studiu realizat de Salvați Copiii privind utiliza-

rea internetului de către copii, cei care petrec peste 6 ore în mediul on line sunt semnificativ mai nemulțumiți cu privire la viața lor din prezent; sunt nemulțumiți de relația cu părinții, prietenii și profesorii; sunt nemulțumiți de realizările lor. Același studiu subliniază faptul că destul de des aceștia uită să mănânce sau să doarmă pentru a sta pe internet; că au petrecut mai puțin timp cu părinții sau prietenii pentru a naviga pe internet.

Ce putem face a schimba situația? În primul rând ar fi nece-

sară o pregătire socio-emoțională a copiilor înainte de întâlnirea cu tehnologia, mai apoi este necesar un program bine stabilit în cadrul familiei, care să conducă către un echilibru între șederea în lumea virtuală și timpul petrecut în lumea reală.

„Copiii sunt precum cimentul moale, abia turnat, iar amprenta care îl marchează în zilele noastre nu mai este a părinților, ci a tehnologiei“ susțin Gary Chapman și Arlene Pellicane în cartea „Creșterea copiilor în era tehnologiei“.

ATITUDINE PERSONALĂ ȘI PSIHOTERAPIE: ILUZII ALE TERAPIEI SUFLETULUI

Prof. Adrian Silivestru

În perioada contemporană, probabil odată cu apariția *omului recent* ce își fundamentează temeiul libertății pe mercantilism¹ și se autoedifică în marginea disputei dintre omul antic și omul modern, s-au dezvoltat în contextul secularizării tot mai pronunțate, mai multe preocupări menite să ofere omului iluzia rezolvării facile a problemelor sufletești, aparența unui progres interior, a dezvoltării unor *puteri speciale* prin care persoana umană singură, aflată într-un *divorț* tragic cu lumea,

să poată ocoli relația personală cu Dumnezeu, care este reală și autentică și să se mulțumească cu autosatisfacția față de sine (un *sine* aparent uman, întrucât îi lipsește însăși esența care este de la Dumnezeu).

În acest context s-a dezvoltat în sec. XX așa-numita psihologie umanistă care își are originea în filosofii ateiste ale începutului de sec. XX (fenomenologia, existențialismul etc.).²

Potrivit acestei orientări psihoterapeutice „Sinele este conceput de psihologii și terapeuții

umanști ca fiind potențialul creșterii și dezvoltării optime“³. De aici rezultă faptul că, în demersul terapeutic și în postulatele psihologiei umaniste, *sinele* este identic cu ființa umană, complexitatea ființei umane este redusă la conceptul de *sine*, omul situându-se într-un solipsism tragic, într-o condiție de maximă izolare în lume. Mai târziu, la începutul anilor '80, iau naștere direcțiile dezvoltării transpersonale și a psihoterapiilor spirituale, care au drept scop „de a pune în corespondență personalitatea

1. H.-R. Patapievici, *Om recent*, Editura Humanitas, București, 1995, pp. 56-59.

2. Iolanda Mitrofan, *Psihoterapia experiențială o paradigmă a autorestructurării și dezvoltării personale*, ed. a II-a, Ed. Infomedica, București, 1999, p. 335.

3. *Ibidem*, p. 334.

cu Self-ul total⁴. În acest caz avem de-a face cu o abandonare totală a omului în propria sa interioritate, o gravă sacrificare a dialogului interpersonal, și mai grav, a relației ființei umane, în chip personal, cu Dumnezeu, în favoarea unui comportament adictiv față de terapeut.

Toate aceste preocupări reducioniste cu privire la om, îi amputează acestuia de fapt însăși esența umană, care este sufletul. Omul, privit din orice perspecti-

vă de dezvoltare, nu poate fi redus doar la un *sine* absolut sau la o relație a propriei personalități cu *sinele*. Omul se dezvoltă într-un context, într-o relație indisolubilă cu Dumnezeu și cu ceilalți; ajutorul pe care omul crede că-l poate primi numai din interior, din propriile resurse este doar o iluzie, un tratament paliativ la o problemă gravă. Terapia și dezvoltarea personală în genere s-au dezvoltat în măsura în care omul s-a îndepărtat de Dumne-

zeu, pentru că doar în însingurare cauți răspunsuri numai în propriul interior. De fapt, raționamentul din spatele psihoterapiilor și al dezvoltărilor personale este unul fals, întrucât persoana umană nu poate fi desprinsă de însăși esența ei; omul nu poate fi gândit în afara relației cu Dumnezeu, cu atât mai mult cu cât dezvoltarea personală ar trebui să presupună orientarea ființei umane către modele de umanitate, Modelul cel mai desăvârșit fiind Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Iată de ce, cu sau fără intenție, dezvoltarea personală este o cale nesigură, fragilă pentru atingerea unui nivel de reușită. Urcușul duhovnicesc, despățimirea, echilibrul sufletesc în relație permanentă cu Dumnezeu ne pot ajuta mult mai mult în dezvoltarea noastră spirituală, dacă avem în vedere întotdeauna scopul nostru și anume: desăvârșirea.

OMUL – ARTA CHEMATĂ LA DESĂVÂRȘIRE

Prof. Pintilie Ana-Maria

Ce e omul? Dar, mai ales, CINE e omul? Întrebări simple, banale, care fac din această ființă necomplicată, la prima vedere, una reflexivă care complică, dar și explică prin existența-i proprie, întreaga lume.

Omul se naște liber. Primul scâncet, întâiul surâs, prima strângere de mână ... toate acestea arată faptul că omul e liber doar prin iubire. Mama l-a iubit și l-a dorit. Dumnezeu a îngăduit și s-a născut pentru veșnicie. Fără prejudecăți. Iubirea dezint-

teresată a mamei pentru puiul ei reprezintă reflecția cea mai arzătoare a Chipului Dumnezeiesc din om. Mama nu știe că ceea ce naște este o artă, o veritabilă artă care trebuie șlefuită în fiecare moment pentru a nu se depune praful și rugina pe ea.

4. *Ibidem*, p. 337.

Însă, cum e posibil că, pe măsură ce crește, acea artă nu mai rămâne la același loc de cinste în care a fost așezată? Cum e posibil ca omul, în loc să-și păstreze lumina și puritatea, să se acopere de spiniile zilelor și grijilor cotidiene ale vieții? Unde-ți este, copile, gingășia?

Paradoxal, într-o lume a oamenilor care-și zic „liberi“, iubirea și puritatea nu-și mai găsesc locul. Astfel, acea operă de artă prezentată la început, devine o simplă existență plină de probleme, care-și uită identitatea și aspirațiile, iar din ființa care mai înainte gândea, devine practicant banal al legilor lumăști.

Dar tu, omule, tu, ființă chemată la desăvârșire, cum poți să reajungi la statutul tău de artă?

Bucuria cea mai mare vine, totuși, din faptul că, odată cu libertatea de a greși, ne-a fost oferită și libertatea de a ne răscumpăra, de a reveni la statutul cel dintâi, acela de artă care a fost restaurată. Hristos, în bunătatea Sa nemărginită,

prin venirea Sa printre și alături de oameni, prin suferința neîndurătoare primită voit, a oferit șansa revenirii la inocența și puritatea copilăriei și la simplitatea sfințeniei.

Sfinții Părinți spun că „Dumnezeu S-a făcut pe Sine om, ca pe om să-l îndumnezeiască“. Dar, ce reprezintă îndumnezeirea? Și care e motivul pentru care Sfinții afirmă că omul se poate sfinți prin legătura cu Divinitatea?

Îndumnezeirea omului, explicată în cuvinte simple și puține, reprezintă chemarea la libertate pe care o resimte omul în Biserica Slavei lui Hristos. O chemare care nu e condiționată de nimic material, dar care își are rădăci-

nile în gingășia și blândețea copilăriei.

În mod concret, omul nu poate fi restaurat fără a suferi schimbarea sinelui său. Dacă un tablou s-a îngălbenit din cauza trecerii vremii, el poate fi curățat de cel care își asumă acest lucru. Restauratorul de suflete este, neîndoielnic, Hristos Dumnezeu, care doar „stă la ușă și bate“, iar dacă cineva se va simți liber să deschidă, El „va intra“ și îi va salva gingășia (Apoc. 3, 20-22).

Astfel, omul, ființa chemată la desăvârșire, fire gânditoare perfectibilă, care s-a născut întru libertate și pentru libertate, are nevoie de veșnicul și profundul Restaurator ce I se oferă la fiecare Liturghie, gratuit și fără a cere ceva în schimb, cu scopul de a reajunge la simplitatea din pânțelele mamei sale.

Și dacă nu am aflat încă răspunsul la întrebarea dintâi, „ce este omul?“, îl putem formula într-o frază scurtă și concisă: omul este ființa născută să trăiască în libertate și care se poate asemăna cu arta în cea mai pură formă a sa.

„CĂUTAȚI PACEA...”

Prof. Marian Ionescu

Omenirea trăiește astăzi vremuri tensionate. Multitudinea de certuri, războaie și amenințările unor noi conflicte, apasă pe umerii tuturor care acționează cu hotărâre pentru salvarea celui mai de preț dar al omului, viața. Astfel, se simte tot mai mult necesitatea unor acțiuni pentru înțelegerea sensului corect al păcii, pentru promovarea și menținerea ei pe pământ.

Pacea, după învățătura creștin-ortodoxă, trebuie să fie bunul întregii omeniri. Desigur, între pacea lumii și pacea creștină sunt și asemănări și deosebiri. Cu toate acestea, ele se sprijină reciproc. Biserica ortodoxă, în slujbele ei, se roagă lui Dumnezeu pentru pacea lumii.

Creștinii au datoria de a se ruga pentru ambele. Cuvântul *pace* este exprimat în Vechiul Testament prin termenul „shalom”, acesta având sensuri multiple. De obicei, cuvântul redă ideea de integritate, sănătate, plinătate, liniște, mântuire, fericire, iar în sens restrâns, de lipsa a tot ceea ce putea să îl tulbure pe

om și să îl îndepărteze de Dumnezeu.

Atât de mult căuta poporul ales pacea, încât urarea cea mai frecventă între fiii lui era „*Pace fie*” (I Regi XX, 42) sau „*Mergi în pace!*” (Judecători XVIII, 6, I Regi XV, 6). Totuși, datorită căderilor, pacea din acele vremuri era una nestatornică, astfel că și mesajul sfinților profeți a fost acela de a da încredere poporului pentru a se îndrepta și vindeca de păcat. De aceea, pacea adevărată era prezentată ca o realitate pentru vremurile când Mesia, „*Domnul Păcii*” (Isaia IX, 5) va veni pe pământ.

Este important aici să cunoaștem sensurile cuvântului *pace* în scrierile Noului Testament. Termenul este folosit mai ales privind liniștea sufletească, dar sunt și texte care se referă la „*pacea lumii sau a unor popoare*” (Luca XI, 21; Faptele Apostolilor XII, 20; I Corinteni XIV, 33). Pacea este deasemenea și o „*roadă a Duhului*” (Galateni V, 22), dar nu un simplu dar, ci și o virtute. Pacea este și o binecuvântare, o urare sau o rugăciune, și chiar o formulă de salutare cu care încheiau sau începeau Sfinții Apostoli epistolele lor, așa cum îi învățase Mântuitorul: „*Și intrând în casă, urați-i, zicând: «Pace casei acesteia». Și dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea. Iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarce-se la voi*” (Matei X, 12-13).

Împărăția păcii a început după intruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. El este pacea noastră

(Efeseni II, 14) pentru că a adus pacea între oameni și Dumnezeu. A adus pacea, a dat-o ucenicilor Săi pentru a deveni mesajul clar și permanent al misiunii lor în lume. Apoi, după pilda Sfinților Apostoli, Biserica se roagă și îi îndrumă pe credincioși să trăiască în pace cu Dumnezeu și cu semenii lor, scoțând mereu în evidență binefacerile păcii.

Pentru o înțelegere cât mai corectă a mesajului căutării și promovării păcii în viața creștinilor, este necesar să înțelegem două texte scripturistice aparte. Primul din Evanghelia Sf. Matei, cap. X, v. 34-35 (*Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa*) și al doilea din Evanghelia Sf. Luca XII, 51-53 (*„Vi se pare că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun că nu, ci dezbinare. Căci de acum înainte cinci dintr-o casă vor fi dezbinați: trei împotriva a doi și doi împotriva a trei. Dezbinați vor fi: tatăl împotriva fiului și fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei și fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale și nora împotriva soacrei”).*

O interpretare greșită a acestor două versete, ne-ar îndepărta cu ușurință de la mesajul păcii Evangheliei Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Este important să înțelegem că Sfânta Scriptură, fiind Cuvântul lui Dumnezeu, nu poate fi citită ca oricare altă carte. De aceea, pentru a veni în sprijin

nul fiecărui credincios, Biserica, Stâlpul și Temelia Adevărului, prin slujitorii săi, are datoria sfântă a-i îndruma, a-i povățui, a-i lumina. „În acest fel este înlăturat pericolul de a cădea în greșeli, ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur, rămânând Sfânta Scriptură, așa cum a fost dată, o carte de învățatură veșnică“ (Folosul citirii Sfintei Scripturi).

Datorită atotștiinței și preștiinței Sale, Mântuitorul nostru Iisus Hristos răspunde mai dinainte la obiecțiile ce I s-ar fi putut aduce mai târziu. Prin aceste cuvinte, Mântuitorul spune Sfinților săi Apostoli „N-am venit să aduc pace pe pământ“, „pentru ca nu cumva ucenicii Lui, auzind aceste cuvinte să spună: Pentru aceasta ai venit pe lume, ca să ne ucizi pe noi și pe cei ce vor asculta de cuvântul nostru, pentru ca să umpli lumea de război?“ (Sfântul Ioan Hristosom, Omilia XXXV la Matei), cunoscând timpurile persecuției Bisericii în primele secole, până la Sfântul Împărat Constantin cel Mare.

Din aceste versete, trebuie să înțelegem că adevărata pace se instaurează atunci când este îndepărtat ceea ce dă naștere la dezbinare, la răzvrătire. Războiul, opusul păcii, este o urmare a voinței oamenilor și nu a voinței lui Hristos. În Evanghelia Sfântului Matei, Iisus Hristos nu a folosit însă cuvântul război ca antonim pentru pace, ci *sabie*, care este mult mai cumplit. În sens literar, acest termen este folosit când Fiul lui Dumnezeu este prins în Grădina Ghetsimani (Matei XXVI, 55), El interzicând folosirea ei ca mijloc de rezolvare a neînțelegerilor.

Sabia reprezintă puterea și semnul autorității pentru păstrarea ordinii de stat (Romani XIII, 4). În sens figurat, Sfântul Pavel amintește de sabia cu două tăișuri, ca simbol al cuvântului lui Dumnezeu cel viu și lucrător, care pătrunde „până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii“ (Evrei IV, 12). În epistola către Efeseni VI, 13-17, tot Sfântul Pavel spune: „Pentru aceea, luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziuă cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare. Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății, și încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați pavăza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicelanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu“. În acest context, Sabia Duhului vrea să însemne „energia Cuvântului lucrător prin Duhul lui Dumnezeu“, care taie și alungă păcatul, iar în cel din textul următor de noi, greutatea apostoliei (Sfântul Ioan Gură de Aur), sau puterea cuvântului credinței (Sfântul Teofilact al Bulgariei).

În Evanghelia Sf. Luca (XII, 51-53) se vorbește de dezbinare ca înlocuitor pentru sabie. Acest termen face legătura mult mai ușor cu versetele următoare pentru înțelegerea lor corectă. Opușul păcii va fi mai mult decât un război spune Sf. Ioan Gură de Aur „războiul nu va fi între cunoscuți, ci între cei care se iubesc mai mult, între cele mai apropiate rude.“

Acest lucru a fost vestit de profetul Miheia în Vechiul Testament: „Căci feciorul defaimă pe tatăl său și fiica se scoală împotriva mamei sale; iar dușmanii omului sunt cei din casa lui“ (Miheia VII, 6).

Sf. Ioan Scărarul spune că prin aceste cuvinte se despart iubitorii de Dumnezeu de iubitorii de lume, motivul fiind mărturisirea credinței în Dumnezeu. Un astfel de cămin, în care unii vor crede iar alții nu, nu poate dăinui, se năruie.

Iată cum explică Sfântul Teofilact al Bulgariei, în Comentariul la Evanghelia Sfântului Luca, dezbinarea ca parte opusă a păcii: „Tatăl este mintea, fulul este cuvântul. Mama și soacra simbolizează cugetul, iar fiica și nora simțirea – Cugetul stă împotriva simțirii, când cugetul se pleacă a cinsti mai mult cele statornice decât cele nestatornice, cele nevăzute decât cele văzute, și are spre aceasta multe dovezi ajutătoare. Iar uneori și de la simțire se face război împotriva cugetului, pentru că simțirea prin minuni și prin semnele cele văzute povățuindu-se spre credință, nu se pleacă gândurilor cugetului, nici dovedirilor celor elinești nu voiește a urma, care silesc pe cei ce iau aminte la dănselle a nu crede că Dumnezeu S-a făcut om sau că Fecioara a născut. Așadar nu toată pacea și unirea este lucru bun, ci uneori și vrajba și dezbinarea oarecare lucru dumnezeiesc poate fi. Nimeni, dar, să nu se împrietenească cu cei răi, ci chiar dacă tatăl, chiar dacă maica, împotrivitori ai legii lui Hristos de se vor afla, să ne învrăjbim cu dânsii, ca și cu unii care sunt vrăjmași ai adevărului“.

DUMNEZEU – ICOANA OMULUI ȘI OMUL – ICOANA LUI DUMNEZEU

Prof. Dr. Gheorghe Butuc

Dumnezeu și omul își sunt unul altuia model, spun Părinții Bisericii. Această afirmație nu-i mai mult decât ceea ce Mântuitorul a spus în Evanghelie: „*Cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face*” (In. 14, 12).

A face omul ceea ce Dumnezeu face este destulă îndrăznire, dar ca omul să facă mai mult decât ceea ce Dumnezeu face, așa ceva sună cu totul imposibil. Și totuși, nu a omului este această afirmație, ci a lui Dumnezeu pentru om.

Totul pleacă de la principiul ipostatic întru care Este Dumnezeu și întru care existăm și noi, după chipul lui Dumnezeu. În baza acestui ax ipostatic/personal, omul este numit Dumnezeu creat și fiu al celui Preaînalt (Ps. 81, 6), de o cu totul altă ființă decât Dumnezeu, dar de aceeași cinste cu El. Și chiar dacă nu suntem

deoființă cu Dumnezeu (aporie ontologică!), totuși El nu-și „permite” (deși ar putea) să ne trateze pe noi „mai puțin decât pe Sine Însuși” (pr. Rafael Noica). Și dacă iubirea interpersonală, cea care face din Trei, Unul, în Dumnezeu, este totă rațiunea existenței creației, atunci El, Dumnezeu, care și-a pus chipul Său în om, adică maxima Sa lucrare „de care este capabil”, atunci cu omul, fiul Său creat, are aceeași purtare ca și cu Fiul Său cel necreat, ca și cu Sine.

În Viața de iubire a Preasfinței Treimi, fiecare persoană Se ascunde pe Sine în favoarea celorlalte două, trăind în Ele mai mult decât în Sine, dându-le lor mai multă cinste și întâietate decât Sieși, sau trăind în Ele ca în Sine Însuși și descoperindu-Se pe Sine din Ceilalți. În acest sens, Fiul întrupat, afirmă pe Tatăl și pe Duhul mai mult decât pe Sine, zicând: „*Tatăl este*

mai mare decât Mine” (In. 14, 10); sau: „*Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcând; căci cele ce face Acela, acestea le face și Fiul întocmai*” (In. 5, 19). Iar despre Duhul spune: „*Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci toate câte va auzi va corbi și cele viitoare vă va vesti*” (In. 16, 13). Și Tatăl zice către Fiul: „*Acesta este Fiul Meu cel iubit în care am toată bunăplăcerea. De El să ascultați*” (Mt. 17, 5), iar Duhul grăiește prin proroci despre Fiul că întru El se vor desăvârși toate (Isaia 53).

Și față de om, Dumnezeu se raportează cu aceeași întâietate, cu aceeași dăruire, cu aceeași alteritate, pe om făcându-l mai de cinste decât pe Sine Însuși. Așa Îl vedem pe Dumnezeu că se bucură nespus când omul își ocupă locul său propriu: Dumnezeu după har. Îl bucură Noe, Îl uimește Avraam, Îl biruiește Iacov, îl încântă Moise, Îl copleșește Fecioara Maria; după cum se bucură și de credința sutașului și a cananeencei, de femeia păcătoasă sau de tâlharul de pe cruce. Dimpotrivă, nimic nu-L întristează mai mult din partea omului, decât atunci când acesta își refuză propria demnitate, motiv pentru care spune cuvinte grele: „*Voi dumnezei sunteți, dar ca niște oameni muriți și ca unul din căpetenii cădeți*” (Ps. 81, 6-7).

La rândul său, omul autentic, omul îndumnezeit, adică omul plinit și cu totul deschis măreției Chipului cu care a fost înzestrat, nu are nici el altă atitudine față de Dumnezeu, pe sine însuși ascunzându-se și propunând pe Dumnezeu în toate cele ale sale; timp în care Dumnezeu, pe el îl arată mai de cinste decât pe Sine.

Circuitul iubirii neîntrerupte dintre persoanele Preasfintei Treimi, la care l-a făcut părtaș și pe om, fără deosebire și fără scădere, devine un circuit divino-uman ce se învârtă în spirală ascendentă. În această intimitate a iubirii, singura diferență dintre om și Dumnezeu este firea: creată și necreată, care nu împiedică cu nimic manifestarea deplină a calității iubirii ca de la egal la egal. Și chiar peste această egalitate: ca cel creat să fie peste cel necreat și invers, doar pentru că „Așa place bunătății Sale”¹.

Ca omul creat și cu fire nedesăvârșită sa-I poată spune lui Dumnezeu DA întrutotul, faptul acesta chiar este o icoană pentru Dumnezeu. Este un chip/icoană plin de admirație și irezistibil. Și ca să exemplificăm ne oprim doar la două cazuri biblice: la Avraam și Maica Domnului. Avraam, cu adâncimea credinței sale, care nu-și cruță fiul făgăduinței de la jertfire, îl umple de admirație pe Dumnezeu și se jură ca-L va imita întrutotul. Iar Fecioarei Maria, este cea care cu iubirea ei totală îl „absoarbe” întru sine pe Dumnezeu, Îl cuprinde fără amestecare pe Cel necuprins, îi dă trup și ni-L arată pe Cel pe care nimeni

nu-L putea vedea vreodată. Și aceasta a făcut-o Fecioara fără să-L fi văzut pe Dumnezeu întrupat și pe când omenirea părea cufundată fără ieșire, lucru de care, Dumnezeu s-a uimit, iar îngerii au sporit în frumusețe și în cunoaștere, căci se desfătau în gândurile ei. Și așa, toată pleiada de sfinți, a oamenilor-dumnezei, sunt icoane prin care se vede Dumnezeu înspre noi și se vede și umanitatea autentică înspre Dumnezeu.

Dumnezeu a zidit pe om ca să dumnezeiască împreună, nu ca să-și impună superioritatea Sa, față de un inferior. Și înțelegem că ne consideră prieteni și egali în cinste cu Sine, căci nu doar ne-a zidit dumnezei, ci ne-a dat după har tot ceea ce El are după ființă și ne-a și învățat cum să dumnezeim împreună cu El. Iar acest minunat fapt, este Icoana noastră desăvârșită. Și mai mult, ca El, Cel mai Mare, să se facă cel mai mic, cel din urmă, cel mai neînsemnat, numărât între păcătoși și răstignit între tâlhari, este cheia în care și fiecare dintre noi este chemat să devină, la rândul-i, icoană lui Dumnezeu: icoană de dumnezeu creat!

Este înfricoșător, iar pentru unii, chiar smintitor. Minte, cu a ei putere, nu poate încăpea o așa Taină. Dar Adevărul este acesta: pe cât Dumnezeu îi este omului icoană/model, pe atât îi este și omul icoană/model lui Dumnezeu, având drept Arhe-Chip pe Hristos: Omul-Dumnezeu și Dumnezeul-Om. Căci, pe cât omul crește nesfârșit în dum-

nezeire, pe atât crește nesfârșit Dumnezeu în omenitate, cale deja asumată și modelată în Hristos, dar nouă, în veci de veci de descoperit.

De aceea, are dreptate Sfântul Maxim Mărturisorul când afirmă: „De nimic nu se teme omul mai mult, decât de ceea ce i-a fost dat să fie”¹. Aceasta este posibil întrucât Dumnezeu nu l-a creat pe om cu măsură mică, inferioară Sieși, ci l-a zidit în chipul Său, o replică creată a Sa. Și, deci, tot ceea ce El are după Ființă, ne-a dat nouă în potență, ca să creștem în har chipul spre asemănare. De aceea, omul este maximum din ceea ce a creat Dumnezeu, fiindcă este El Însuși transpus într-un chip de creație, fără ca prin aceasta El să fie reduplicat sau înmulțit, nici scăzut, nici divizat.

Și cum să nu fie omul icoană lui Dumnezeu, model și uimire, de vreme ce se vede pe Sine Însuși într-un chip de făptură și că un cineva, omul, din poziție creată, poate trăi ca Sine, poate trăi Viața de Dumnezeu!? Tot astfel, omul uimit este, că Cel necreat poate trăi viața de Om, întrutotul asemenea nouă! Și cred că, întru aceasta Dumnezeu este icoana noastră cea mai de preț, că în Hristos ne-a dat Chipul de dublă icoană, o icoană cu două fețe: a lui Dumnezeu cu omul în brate și a Omului cu Dumnezeu în brate. În această Icoană vedem nu atât că Dumnezeu a zidit toate, ci că El este Cel Atotputernic pentru că poate trăi ca noi, fără a înceta să fie ceea ce Este: Dumnezeu. Și poate trăi în toate, fără a

1. Sf. Isaac Sirul, *Cuvinte către singuratici*, Ed. Deisis, Sibiu, p. 77.

se amesteca sau compune cu ele. Invers, omul este icoană, nu atât pentru că este zidit, ci că poate trăi, creat și limitat, toate ale lui Dumnezeu, fără a înceta să fie ceea ce este: făptură creată.

Această paradoxală realitate Dumnezeu o trăiește continuu,

ca Viața Sa proprie, fără să-L poate cineva întrerupe, fără a fi clintit în alegerea Sa. Omul însă, după cădere, trăiește această înfricoșătoare chemare în întreaga sa viață, într-un fapt ales, într-o clipă, sau într-o adâncă și vie răsufare. Este îndeajuns o cli-

pă autentică să se poată declanșa în el întregul proces de dublă ico-nizare. De fapt, O Singură Icoană cu două fețe: dumnezeiesc-ome-nească și omenesc-dumnezeiască, la care cine oare n-ar vrea să se închine!?

VIAȚA ÎN HRISTOS CÂȘTIGATĂ PRIN SFINTELE TAINÉ ÎN GÂNDIREA SFÂNTULUI NICOLAE CABASILĂ

Cătălin-Flavian Răileanu

Sfântul Nicolae Cabasila s-a numărat printre teologii de seamă ai secolului al XIV-lea, lăsând Bisericii lucrări teologice-liturgice de o mare valoare, între care cele mai importante sunt „*Despre viața în Hristos*” și „*Tălcuirea Sfintei Liturghii*”, și în care punctează necesitatea participării omului la viața liturgică a Bisericii, dimpreună cu viața ei ascetică, el însuși ajungând prin această cale să biruiască întunericul păcatului și să vadă lumina dumnezeiască, după cum arată și Sfântul Simeon al Tesalonicului: „*a făcut biruință la dreapta slăvitoare credință și la curățirea vieții*”¹.

Întreaga teologie a Sfântului Nicolae Cabasila este o expunere a întregii activități inte-

lectuale realizate, dar cu mult mai mult a experienței mistice proprii pe care a experimentat-o și a uceniciei desfășurate alături de teologii isihasti cu care a fost contemporan². Evidențierea acestor influențe vii și sănătoase au fost concretizate într-o primă instanță, în lucrarea „*Despre viața în Hristos*” ce dezvăluie reperetele teologice legate de unirea omului cu Dumnezeu și sălășluirea în viața lui Hristos prin viața liturgică a omului.

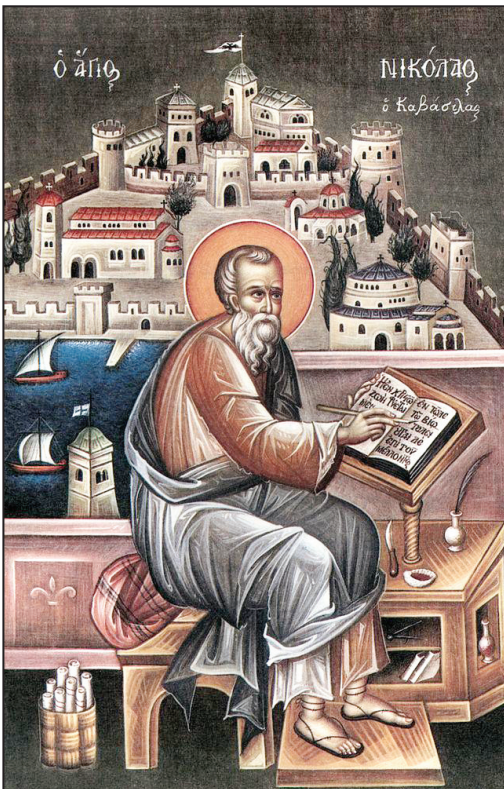
Din poziția de laic, Sfântul Nicolae fundamentează în această operă posibilitatea împărtășirii de harul dumnezeiesc prin experiența liturgică și duhovnicească a mireanului. Astfel, prin Sfintele Taine ale Bisericii, în special prin Sfintele Taine ale inițierii

– Taina Botezului, Mirungerii și Taina Euharistiei – omul devine *hristosfor*, avându-L pe Hristos în sine și prin care trezește la viață și susține darurile vieții lui Hristos. Această triadă sacramentală este pusă în valoare și prin trimiteri la alte Sfinte Taine care întrețin omul în viața Sa.

În acest fel, Sfântul evidențiază faptul că înainte de începutul călătoriei de regăsire și redobândire a stării paradisiace și reanimare a legăturii dintre om și Dumnezeu, în interiorul omului trebuie să se producă lepădarea factorului care a dus la slăbirea acestei legături, anume păcatul: „*Nu putem începe o nouă viață în Dumnezeu până nu am murit păcatului, iar păcatul nu-l poate omori decât numai singur Dumnezeu*”.

1. Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Patrologie și literatură patristică*, vol. III, Editura Basilica, București, 2010, pp. 315-319.

2. Pr. Prof. Teodor Bodogae afirmă în *Cuvântul introductiv* al lucrării „*Despre viața în Hristos*”, că „*în urma contactelor mai dese cu Sfinții Teolipt, Grigorie Sinaitul, Grigorie Palama și alții, cugetarea lui Nicolae Cabasila se maturizează, se înduhovnicește*”, p. 10

Așadar, păcatul - izvorul răului în lume, trebuie să fie șters din inima omului pentru ca Dumnezeu să devină factorul unic de manifestare al omului și nu păcatul, iar acest lucru este posibil prin „nașterea din apă și din duh“ (Ioan 3, 5), anume Botezul, care „pe cei botezați îi curățește de întinărirea păcatului și întipărește în ei chipul Său“. Începând de acum omul își recapătă în sine scopul primordial al existenței sale, o viață trăită în iubirea Preasfintei Treimi în care omul trebuie să crească și să ajungă la „măsura bărbatului desăvârșit, la vârsta plinătății lui Hristos“ (Efeseni 4, 13). Odată scufundat în apa Botezului, omul cel vechi moare, împărtășindu-ne de moartea lui Hristos și se naște un nou om, întrucât prin scoaterea din apă, împărtășirea se face de Învierea Sa și de acum întregul drum al celui de curând botezat se face în

vederea împărtășirii depline cu Hristos în Împărăția Cerurilor: „Taina Botezului este aceea prin care ne învrednicim să vedem desfătările cerești“.

După ce omul cel vechi a murit, iar păcatul a făcut loc Binelui prin Botez, cea de-a doua Taină prin care „omul câștiga de aici de jos viața lui Hristos“ este Taina Mirungerii, care „lucreează împărtășirea cu puterile Duhului celui bun“ și în care cel botezat este uns cu Sfântul și Marele Mir întrucât acesta „trezește puterile și energiile lăuntrice la viață și pune în lucrare una sau alta din puterile duhovnicești“. Prin această

Taină omul primește atât puterea de a lucra alături de harul Sfântului Duh cât și armele necesare pentru ca omul să înainteze în această nouă viață, fiind pecetluit cu chipul lui Hristos și chemat să ajungă la asemănarea Lui.

Din acest punct, omul este pregătit de un nou salt spre culmea vieții în Hristos despre care Sfântul Nicolae Cabasila spune că: „prin ea ajung la Însuși Dumnezeu și Dumnezeul Însuși se face una cu noi în cea mai desăvârșită dintre toate uniri“, iar aceasta este Dumnezeiasca Euharistie sau Taina desăvârșirii, în care omul Îl primește în sine pe Însuși Dumnezeu și devine „dumnezeu după har“ (Sf. Simeon Noul Teolog), căci în acest moment omul capătă plinătatea vieții în Hristos începută la Botez și continuată prin ungerea cu Sfântul Mir. Sfântul Nicolae Cabasila surprinde ideea

transfigurării omului prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului ca fiind o recuperare a chipului adamic, o revenire la starea paradisiacă: „Când îl duce pe credincios la Sfânta Masă și îi dă să manânce din Însuși Trupul Lui, lutul primește chipul Împăratului“.

Sfântul Nicolae Cabasila, fiind un mare iubitor al învățaturii Sfântului Apostol Pavel și urmând îndemnul acestuia când spune „toate le pot în Hristos care mă întărește“ (Filipeni 4, 13) afirmă și el faptul că „Hristos este și Ungerea și Botezul și Hrana noastră, El este totul“ întrucât El este ținta către care „omul se îndreaptă pentru a dobândi adevărata viață“.

Concluzionând, lucrarea „Despre viața în Hristos“ prezintă în mod clar importanța Sfințelor Taine prin care omul ajunge la unirea mistică cu Dumnezeu, fiind alături de Sfântul Grigorie Palama și ceilalți teologi importanți ai vremii, repere vii și concrete a faptului că omul este capabil de vederea lui Hristos și a luminii Sale. Sfântul Nicolae Cabasila, vine în completarea și nuanțarea teologiei palamite și a experienței isihaste prin faptul că, din poziția sa de laic în Biserică, îi încredințează pe oameni de faptul că pot avea parte de vederea luminii taborice și prin viața sacramentală a Bisericii, aceasta fiind totodată de în legătură permanentă cu practica isihastă, dar și invers, ambele completându-se și actualizându-se una în cealaltă.

Gând pascal

de pr. prof. Stelian Spînu

Hristos nu e doar pască și doar ouă,
E înviere, nu-i destin.
Este obrazul picurat de rouă
Întors de-a dreptul la alt chin.

Hristos nu-i zarvă și nu-i gălăgie,
E pacea ta, e liniștea din noi,
Este iubirea ce o să rămâie,
E albul pur din pata de noroi.

Hristos nu e departe, ci e doar acasă
La masa ta, cu blid ciobit,
La care vin să se-ntâlnească
Tot ce e bun cu tot ce ai iubit.

Hristos nu-nseamnă ușa-nchisă,
Nu-nseamnă lacăt și zăvor.
El e lumina cea promisă,
El e prezență, nu e dor.

Nădejdea Învierii

Prof. Dr. Eugen-Dan Drăgoi

Clinchet de „nimic zicând“.
Inima-n genunchi plecând.
Trup și Sânge laudând,
Jertfa Crucii: Sfânt, Sfânt, Sfânt!
Care va zâmbi-n curând
Primăvara-n al meu gând

Dor de mamă...

Alina Ștefania Ștefan,
clasa a-X a Patrimoniului

Ne-ai dat aripi mamă, și-am zburat,
Împrăștiat prin lume-acum e dorul...
Sunt zile când privesc neîncetat
În ochi-ți ce-mi dezleagă viitorul.

Ești stâlp de sprijin, putere și viață,
Ești lacrimă a nopților târzii,
Ești liniștea furtunii lipsite de speranță,
Și ești iubire vie a celor trei copii.

Din dragoste și dor, îți scriem de departe,
Și ți-am trimis, ș-un fel de 'telegramă'
Să-i poți sărbători pe toți în parte
Căci ești în toți la fel, iubită mamă!

Mama

Denisa Popa, clasa a X-a P

Mamă, ai ochi blajini și mâini muncite
Și ai mereu doar suflet de copil
Tu locuiești în mine de departe
Și-mi dai viață-n sufletul umil.

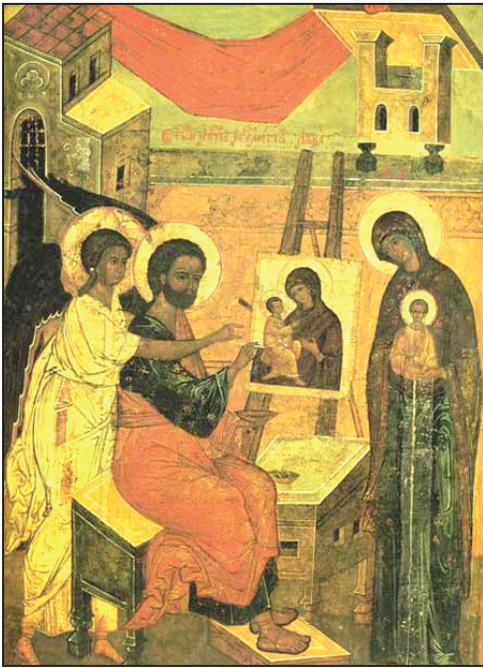
M-ai învățat destule și de toate
Și-am învățat din toate să fiu eu
Mă rastignește lumea rea în întuneric
Și-atunci oftez, dar cred în Dumnezeu.

Nu vreau să văd o lume fără tine
Nu vreau să pice floarea de cais
Ci simt că tu vei adormi în mine
Și-am să pășesc mereu cu tine-n vis!

ICOANA NE ADUCE AMINTE DE DUMNEZEU ȘI DE SFINȚII LUI ȘI NE UMPLE DE DORUL LOR

Prof. Marian Dolea

principiile frontalității, lipsa volumetriei și traducerea ei în plan bidimensional și pe imparțialitatea și hieratismul personajelor, etc., dar, mai mult decât atât, trezește interes prin simbolismul său care o face misterioasă. Are mesaj și încărcătură emoțională. Are putere taumaturgică, dacă ne gândim la icoanele făcătoare de minuni ce sunt presărate în întreaga lume.

Icoana este, înainte de orice, o imagine sfântă, venerată de către credincioși. Pictorul nu face operă de artă, ci o faptă cucernică reprezentând Împărăția cerească sub înfățișarea vizibilă a împărăției pământești.

Icoana Bisericii este de origine apostolică pentru că Sfântul Apostol și Evanghelist Luca a fost primul iconar al Bisericii. Și el a pictat-o cu mâinile sale pe Născătoarea de Dumnezeu, rămânându-ne de la el trei tipuri de icoane mariologice: Îndrumătoarea, Mângâietoarea și Rugătoarea¹. În primele două, Maica lui Dumnezeu Îl poartă în brațele ei pe Mântuitorul nostru, pe când în a treia, în Rugătoarea, ea se roagă Domnului pentru mântuirea întregii lumi.

De la iconografia luminată de Dumnezeu, a Sfântului Evanghelist Luca, Biserica s-a îmbrăcat în pictura ei teologică ca într-o haină de nuntă. Acest lucru a fost confirmat de pictura eclesială păstrată în catacombele romane și de fragmentele picturale din primele secole creștine, care au fost descoperite de arheologi în multe părți ale lumii.

Sfintele Icoane, însă, nu sunt podoabe ale Bisericii, ci o exprimare dogmatică și liturgică a teologiei Bisericii. Ele reprezintă o exprimare fidelă a teologiei Bisericii, fapt pentru care, atunci când vorbim despre icoana Domnului, înțelegem că ea este o **picturalizare teologică a dogmei hristologice a Bisericii**.

Dacă din punct de vedere dogmatic unirea ipostatică/personală a celor două firi în Hristos este fundamentul iconografiei ortodoxe, din punct de vedere liturgic, sfintele icoane sunt mărturia vizuală a întrupării Domnului. Totodată, **ele adevăresc faptul că Sfinții Lui sunt reali**, că ei sunt persoane istorice, dar, în același timp, că ei s-au sfințit și s-au umplut de slava lui Dumnezeu. Iar noi nu putem sluji în Biserică fără icoanele Bisericii² pentru că **icoanele sunt, pentru**

1. <http://ziarullumina.ro/cele-mai-vechi-icoane-ale-maicii-domnului-67468.html>.

2. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă*, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986, p. 67.

ochi, ceea ce sunt cuvintele pentru auz: certificările teologice ale credinței noastre ortodoxe.

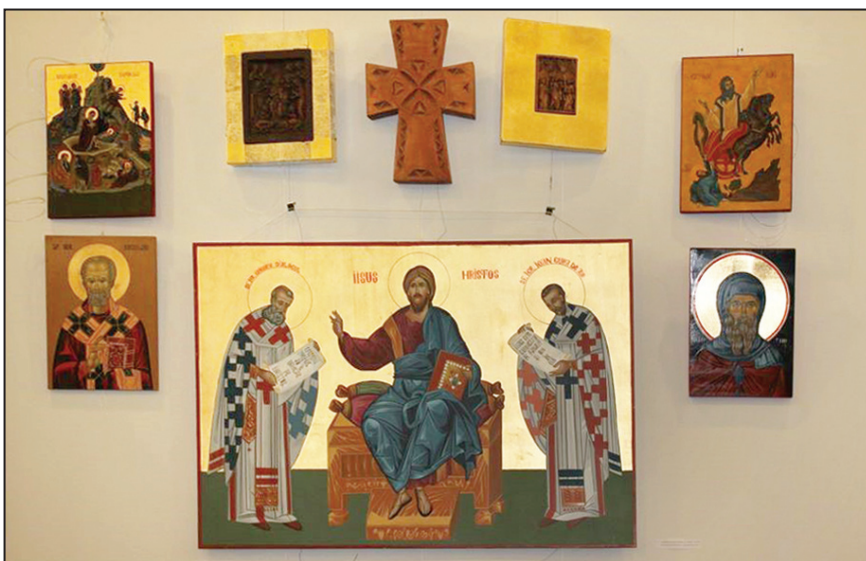
În ceea ce privește erminiile zugravorilor sau cărțile de pictură,

în care se indică modul în care trebuie să se picteze Domnul, Maica Sa și diverși Sfinți ai Bisericii, ele au început să apară în sec. al XVI-lea, până atunci ace-

tea transmițându-se pe cale orală. Cea mai cunoscută, completă și sistematică dintre acestea este a Ierom. Donisios din Furna.

ICOANA - FEREASTRĂ CĂTRE CER

Teodora Costea,
absolventă a Seminarului, Secția Patrimoniu Cultural

Icoanele, așa cum vedem din etimologia cuvântului (εἰκών - imagine în oglindă, reprezentare vie), sunt imagini reprezentative fie ale lui Dumnezeu în Treime, fie ale Mântuitorului Iisus Hristos și ale Maicii Domnului, fie ale sfinților sau ale îngerilor. Ele împodobesc bisericile și casele noastre, nu doar datorită caracterului lor estetic, ci și caracterului lor liturgic, pentru că, fiind imagini sacre, ne dau sentimentul real al prezenței lui Dumnezeu sau a sfântului reprezentat în icoană.

Prin intermediul icoanelor, oamenii contemplează Împărăția lui Dumnezeu și intră într-un dialog

direct cu divinitatea, căci așa cum afirma Părintele Dumitru Stăniloae, „*icoana reprezintă o veritabilă fereastră prin care omul și Dumnezeu se pot privi față în față*“.

Prin urmare, pentru a aduce o importanță icoanelor, elevii de la secția de Patrimoniu cultural ai Seminarului Teologic „Sf. Andrei“, în „Anul omagial al satului românesc“, cu ocazia sărbătorii Sfântului Apostol Andrei, au realizat un vernisaj de icoane în sala „Sergiu Dumitrescu“ a Muzeului Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunarea de Jos, sub îndrumarea domnilor profesori Ioan Sergiu Manole și Marian Dolea.

În ceea ce mă privește, am avut deosebită bucurie de a realiza și picta chipul Sfântului Prooroc Înaintemergător și Botezător Ioan care este sărbătorit pe data de 7 ianuarie. Mi-am ales acest sfânt deoarece îl percep ca pe un model de viață înduhovnicită care a luptat împotriva relelor și patimilor ce se petreceau în lume la acea vreme.

Din punctul de vedere al elevului seminarist, icoana este un dialog cu Dumnezeu. Numai privind icoana ai impresia că sfântul reprezentat în ea privește și vorbește. La sfânta și dumnezeiasca Liturghie, elevul seminarist, privind icoana, capătă încredere și dialoghează fie cu Dumnezeu sau cu Maica Domnului, fie cu sfântul care este reprezentat în ea.

Icoana este fereastră spre cer deoarece, prin icoană, seminaristul, omul de rând, preotul sau monahul au acces mult mai ușor la Dumnezeu și spre El își îndreaptă dorința de a-L cunoaște, a se ruga și a lăuda Preacuratul Său nume.

De aceea, tot omul trebuie să cinstească icoana pentru că în ea este reprezentat Domnul și Sfinții Săi.

MUZICA - DULCEA AMINTIRE A RAIULUI

Interviu cu domnul profesor dr. Eugen Dan Drăgoi, de la Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Andrei“, din Galați, realizat de elevul Ignat Emanuel absolvent al Seminarului, secția Pastorală.

- Vă mulțumim că ați acceptat invitația noastră de a îmbogăți rubrica *Armonii andreiene* și vă propunem să punctați câteva aspecte generale și câteva aspecte speciale ale activității muzicale pe care o desfășurați în cadrul Seminarului Sfântul Andrei.

Putem spune ați trăit muzica și încă o faceți ca pe un fenomen care v-a marcat și prin care v-ați străduit să vă definiți traseul în viață. Poate fi muzica un mod de viață în care ne mișcăm, viem și suntem?

- Muzica, pentru mine, în calitate de dirijor, este cea mai frumoasă tăcere a fapturii pentru a se auzi armonia deplină a minții coborâte în inimă. *Calea, Adevărul și Viața* este Hristos! Muzica este o un dar al pedagogiei divine care ne ajută să ne reunim atunci când simțim că ne-am îndepărtat prea mult de noi înșine și unul de altul.

- Când ați simțit prima dată că muzica este un dar de la Dumnezeu pentru dvs.?

- Grație pasiunii tatălui meu și jertfelniciei mamei mele, am crescut într-o casă împodobită cu partituri și cărți, în care răsunau permanent cântări religi-

oase, arii din opere, fragmente muzicale din repertoriul Corului Catedralei Arhiepiscopale, romane și cântece populare. Deși aveau posibilități materiale reduse, ai mei au făcut eforturi ca, atât eu cât și fratele meu să beneficiem de o solidă cultură și o educație muzicală pe măsură. Fiind născut cu auz absolut (o minune de la Dumnezeu, dat fiind că pe la 1-2 ani am fost foarte aproape să îmi pierd auzul în urma unei otite), am avut șansa să fiu îndrumat spre muzică de la 4 ani, vârstă la care am început studiul viorii. Cred că prima dată am simțit bucuria lăuntrică atunci când îmi potriveam în oglindă papionul, înainte de a merge la prima mea apariție pe scenă (5 ani și jumătate). Atunci, pentru câteva secunde, au dispărut tristețile cauzate de reducerea programului de joacă, furia că nu putem cânta de prima dată fără efortul celor 2-3 ore de studiu pe zi, presiunea profesorului și a părinților, batjocura colegilor de joacă pentru care fotbalul și bățiile erau pentru băieți, nu vioara. Țin bine minte sentimentul acela fiindcă m-a încercat de fiecare dată, în alte circumstanțe, înainte de fiecare concert, spectacol și Sfântă Liturghie la pupitrul Corului Seminarului sau al Catedralei Arhiepiscopale din Galați

- Credeți că Dumnezeu ne trimite acolo unde este nevoie de noi, niciodată împotriva noastră?

- Cred că Dumnezeu ne trimite acolo unde trebuie să fim pentru a-I putea înțelege și simți mai bine dragostea pentru noi.

- Cum reușiți să fiți profesor și dirijor pentru, nu peste, niște tineri care încearcă să se adauge la numărul celor care au făcut cinste acestei școli?

- Încă nu am reușit să fiu profesor, deși mă străduiesc de vreo 20 de ani. Uneori reușesc să fiu un fel de *shortcut*, să livrez în câteva minute informații căutate și verificate un timp îndelungat. Alteori încerc să-i conving de utilitatea sau inutilitatea unor experiențe. De cele mai multe ori, încerc să-i fac să se simtă responsabili pentru darurile cu care Dumnezeu i-a înzestrat. În ultimii ani, odată cu experiența, mi-am dat seama că rolul meu e să fiu o oglindă în care să se vadă

pe ei înșiși cât de frumoși sunt atunci când îi mângâie Dumnezeu cu zâmbetul unei reușite. Dirijor nu pot fi decât pe scenă sau în fosă în timpul unui spectacol, dar mai ales în *Altarul* cafasului Catedralei, la Sfânta Liturghie. Până la momentul în care trebuie să tac pentru a se auzi vibrația comuniunii, nu sunt dirijor, ci un simplu meșteșugar, un tehnician care îmbină informații, tehnici, sonorități, și alte asemenea *ingrediente* pentru a-mi convinge partenerii actului artistic să redea ceea ce cred eu că este o muzică a emoției autentice, care te înobilează.

- Noi, elevii din anii terminali, am reușit să deprindem acest exercițiu al așezării în normele corale. Cum reușiți să faceți față provocărilor noilor generații, an de an?

- Mă bucur să vă aud atât de încrezători. Încrederea în darurile dobândite e un pas important spre Credința dobândirii Dăruitorului. Din păcate, eu încă n-am reușit să deprind exercițiul normelor corale. De fapt nici nu prea există norme în muzică, exceptând regulamentul de ordine interioară al instituției în care se pregătește actul artistic. Mai există câteva norme stabilite convențional în partituri. Din păcate, provocările timpurilor noastre nu sunt legate de muzică, cel puțin la nivelul școlilor teologice, ci de absența muzicii, mai ales de înlocuirea lor cu *ofertele însingurării* lumii virtuale. Una dintre consecințele acestei diabolice oferte este teama care generează cea mai puternică armă de manipulare în

masă: scăderea stimei de sine, a demnității. Muzica tocmai asta le oferă celor care cântă împreună: curajul de a veni în fața publicului, demnitatea de a fi cât mai buni, de a spori cât mai mult talanții primiți de la Hristos și Comuniunea. Când le-am dobândit pe acestea, cad de pe suflet solzii deznădejdiei și apare creativitatea. Fiecare generație crește cu muzica ei. Provocarea este să îi motivezi să gândească, să asculte, să cânte, să vorbească și să lucreze creativ. Este singura șansă reală într-o lume amenințată de ireal.

- Cum reușiți să faceți trecerea de la atitudinea bunului plac al tinerilor la atitudinea bunului simț atât de necesară în misiunea pe care o aveți?

- Atunci când reușesc, doar prin exemplu personal. Când eram copil, tatăl meu, preotul Eugen Drăgoi, îmi spunea: „Eu plec la Biserică. Dacă poți, vino și tu“. Nu m-a obligat niciodată. Mi-a oferit exemplul personal, fără să facă paradă. Uneori aducea vorba, așa, *întâmplător*, despre lucrurile frumoase de acolo, sau îmi cânta diferite cântări, într-o extraordinară pedagogie a devenirii motivate (convingerea din interior este înmăit mai puternică decât convingerea din exterior - constrângerea). Și eu, ca și voi, am fost de multe ori în situația de a trăi într-un dualism conjunctural. Cu cei din biserică eram fiul preotului, cu cei din afară (de la patru ani ne-am mutat într-un cartier muncitoresc) eram „fiul popii“, „vioristul“ etc. și trebuia să mă integrez în comunitatea de atunci, adap-

tându-mă. Astăzi se întâmplă la fel, mai ales în mediul virtual, în care Hristos este judecat, batjocorit și ucis în sufletele atâtor tineri de tot felul de *judcători*, *farisei* împreună cu „poporul cel cules“ al celor ce nu știu ce fac. Acest *bun plac* nu e bun deloc. Este un fals sentiment al puterii de a pune etichete asupra unui *produs* al mulțimii coordonate de interesele unor lideri de opinie pe care, de cele mai multe ori, nu-i vom întâlni sau cunoaște niciodată.

Cum Îl poate descoperi un tânăr, un copil, în seminarul nostru, prin muzică, pe Dumnezeu?

Conștientizând că acest dar minunat, muzica, este de la Dumnezeu. Când primești un dar de la cineva drag, cunoscut ție și recunoști dăruitorul după darul primit, te bucuri și mai mult de acel dar, îți e și mai drag, pentru dragostea ce îi porți dăruitorului. Menționez că darul muzicii este deopotrivă acela de a o asculta și de a o cânta.

- Ce ne puteți spune despre pedagogia cântecelor patriotice, despre rostul lor în formarea noastră duhovnicească?

- Cea mai eficientă unealtă a pedagogiei este exemplul personal. Sinaxarele sunt pline de exemple de patrioți ai *Patriei Cerești*, sfinții care s-au jertfit pentru credința, nădejdea și dragostea lui Hristos. Alături de Sfinții din calendar, eroii știuți și neștiuți ai neamului au luptat pentru aceleași idealuri. După părerea mea, cel mai frumos cântec patriotic este „Hristos a Înviat“, cântat eroilor neamului.

Dacă nu ne vom rușina de eroii noștri și de idealurile lor, vom iubi cântecele patriotice, căci ele ne vor trezi la demnitatea noastră de popor. Nu e simplu. Uneori, nouă, bărbaților mai ales, ne e greu să le spunem părinților noștri „Te iubesc, tată! Te iubesc mamă!”. Noroc de emotivitate. Cum, dar, vom avea curajul să strângem în inimă cuvintele „patrie“, „popor“, „eroi“ etc., când nu pare să fie *trendy, cool, fancy* etc. și riscăm să ne pierdem popularitatea?

– **Este ușor să argumentezi tinerilor de ce este bine să ascuți și să cânti cântări duhovnicești. Dar tinerii nu vor sentințe și porunci, ba chiar se revoltă în fața lor. Cum reușiți să-i îndrumați spre a ști ce le folosește și ce nu le folosește cu adevărat?**

– Cântările duhovnicești, dacă sunt cântate duhovnicește, într-un mediu duhovnicesc, nu au nevoie de argumentare. Efectul lor se va simți imediat. Dacă sunt cântate într-un spațiu cultural, vor avea alte efecte. Sunt și excepții când spațiul se sfințește de la sfințenia momentului. Așa s-a întâmplat la evenimentele din decembrie 1989, când oamenii au cântat pe străzi „Cu noi este Dumnezeu“ sau când colindătorii îl vestesc pe Hristos în alte spații decât cele dedicate actului liturgic sau cultural. Muzica religioasă se reflectă în preaplinul sufletesc al omului pregătit, setos să o asculte. Dumnezeu se poate revela în foarte multe *daruri* muzicale, atunci când îl recunoști pe Dăruitor. Orice piesă muzicală, ca să mă exprim

în limbaj popular, este bună dacă te face mai bun, mai empatic cu cei din jur, mai înțelept, mai creativ, mai destins, mai hotărât (de exemplu muzica patriotică), mai sensibil... exemplele pot continua. Așadar, nu încerc să conving pe nimeni. Uneori le arăt elevilor cum se face o piesă de proastă calitate și ce presupune, de exemplu, crearea unui cor de operă sau musical (efortul, timpul și complexitatea unei lucrări poate fi un indiciu despre valoare, deși nu e obligatoriu să fie așa). Alteori îi întreb ce efect ar putea avea piesa respectivă în alt mediu decât cel pentru care a fost preponderent creată. E important să le atrag atenția că muzica trebuie privită într-un tot unitar. Nu pot spune că ascult o piesă și fac abstracție de text. Ele vor veni la pachet în conștiința auditoriului și pot afecta pe termen lung sănătatea sufletească și trupească a celor care o ascultă. Sunt multiple exemple nefericite în acest sens.

După atâta experiență, mai aveți emoții înainte de începerea concertelor? Dar elevii, cum reacționează ei la aceste emoții?

Înțelegând din întrebare că emoțiile se referă de fapt la temeri, pot spune că ele cresc odată cu nivelul de conștiință. Când suntem foarte mici, spunem poezii în fața *audienței* fără probleme. Când apare conștiința de sine, cam pe la 6-7 ani, copiii nu mai privesc *audiența* în ochi, își șifonează hainele, își contorsionează mâinile, se balansează de pe un picior pe altul etc. Același lucru se întâmplă atunci când ești

conștient de misiunea pe care o ai și de implicațiile pe termen lung a ceea ce faci. Mai ales că după o anumită vârstă nu știi cât timp ai la dispoziție să faci și alte concerte/spectacole mai bune, ca să îți speli *păcatele tinereților*. Atunci când ieși asupra ta toate emoțiile conștiinței, le dai mai puține emoții celor din jur. Temerile și deprinderile sunt în același pahar. Ai mai multe deprinderi, ai mai puține temeri. Încerc să pregătesc corul în așa fel încât să facă toate greșelile posibile la repetiții. Când sunt pe scenă și mă transform în dirijor încerc să le produc emoții (în sensul adevărat al cuvântului) coriștilor și publicului deopotrivă. Împărtășirea emoției ne face cu adevărat umani, empatici, apropiați unul de altul și toți laolaltă de Dumnezeu. Aceste emoții fac experiența scenică de neuitat, fiindcă dacă, peste timp, elevii seminarului vor uita ce le-am spus, uneori chiar și ce i-am învățat, cu siguranță nu vor uita cum i-am făcut să se simtă atunci când curgea muzica prin noi toți – cor, dirijor și public.

– **Sfântul Vasile cel Mare spune despre cântatul împreună că „este ca un lanț care duce la unire. Ea adună pe cei despărțiți, unește pe cei dezbinați, împacă pe cei certați. Cu adevărat mare legătură de unitate este strângerea tuturor într-un singur cor“. Putem spune ca activitatea corului ajută la realizarea acestei mult dorite unități între elevii seminarului nostru?**

– Ca orice activitate, corul îi poate uni pe unii elevi și îi poate

dezbină pe alții. Activitatea de performanță a Corului Seminarului atrage uneori invidia celor care nu sunt selectați de la început (am avut elevi care au intrat în cor pe ultima sută de metri ai șederii în seminar) sau care, pentru asimilarea prea lentă a partiturilor, sunt eliminați înainte de prezentarea pe scene sau în Biserici a reușitelor lor. Pentru cei care înțeleg că performanța nu se face cu jumătăți de măsură - le spun adeseori elevilor, ca

o glumă, că nu am întâlnit încă bărbați semi-morți sau femei semi-gravide - corul reprezintă o mândrie în sensul de demnitate a școlii noastre (din care fac parte toți elevii, nu doar coriștii) și o experiență de vârf în domeniul muzical de care beneficiază cei selectați și dedicați. Astfel de experiențe se trăiesc la cele mai multe discipline din școala noastră, experiențe datorate pregătirii și dăruirii colegilor profesori ai Seminarului. Dovadă stau

performanțele atât de diverse ale absolvenților noștri de care ne bucurăm cu fiecare revedere.

– **Înainte noastră se deschide un univers pe care îl cunoaștem în mare parte teoretic. Ce sfat ați primit dumneavoastră când erați ca noi și-l puteți da mai departe?**

– Să înmulțiți darurile cu care Dumnezeu v-a înzestrat, ca să puteți fi cu adevărat voi înșivă!

RVGACIVNE

Versuri: *Mihai Eminescu*

Muzica: *Eugen Dax Dragoi*

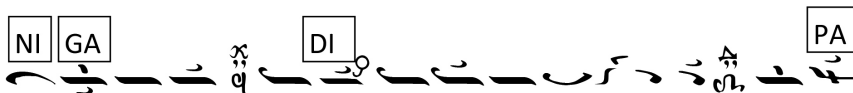
GLASUL V $\lambda \ddot{u}$

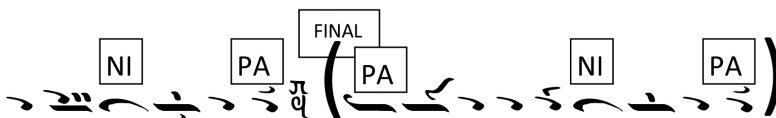
Ru gă mu-ne-ndură ri lor Lu cea fă ru _ lui mă _
Pri vi rea-ți a do ra _ tă A su pră ne _ co boa _

ri lor Din va lul ce ne bân _ tu ie În nal ță - ne
_ ră O Mai că prea cu ra _ _ tă Și pu ru rea

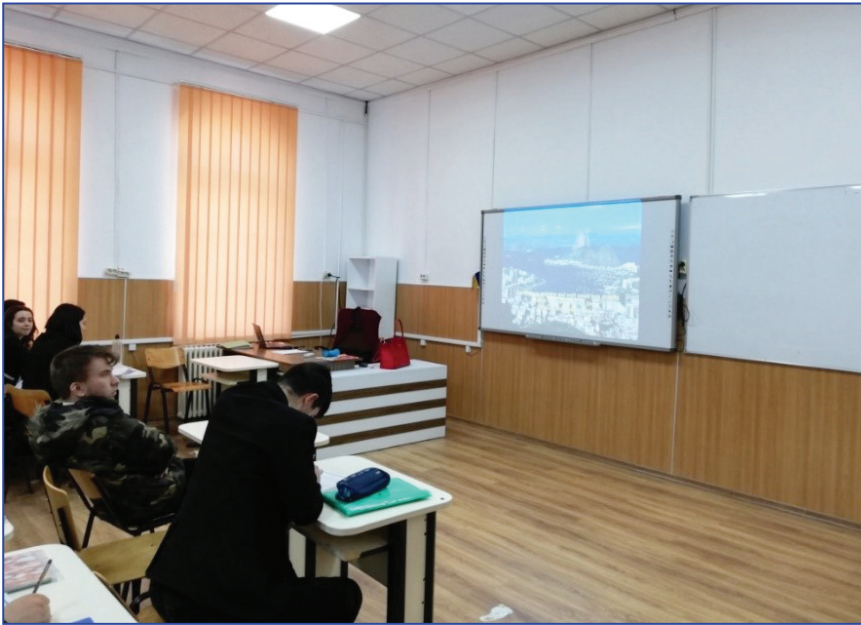
ne mân tu ie Din va lul ce ne bân _ tu ie În nal
Fe cioa _ ră O Mai că prea cu ra _ _ tă Și pu

ță - ne, ne mân tu ie Fe cioa _ ră _ Ma ri _ e
ru rea Fe cioa _ ră

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ONLINE - O PROVOCARE PENTRU PROFESORI ȘI ELEVI

prof. Cuza-Ghiță Valentina
prof. Petcu Emanuela
prof. Crăciun Simona-Nicoleta

Perioada pandemică a adus multe schimbări în procesul de predare-învățare, și totodată, multe obstacole pe care cadrele didactice au fost nevoite să le depășească cu abilități digitale bune sau mai puțin bune. Adaptarea la procesul de învățare la distanță s-a realizat treptat, cu eforturi suplimentare din partea tuturor celor implicați: profesori, elevi, părinți.

La început mediul online părea prea puțin ofertant, dar cu trecerea timpului, au apărut oportunități din ce în ce mai diverse. Pregătirea lecțiilor, adaptarea mesajelor, și conținuturilor în funcție de vârstă, selectarea instrumentelor adecvate, colaborarea cu părinții, motivarea ele-

vilor, toate acestea s-au schimbat radical, iar cadrele didactice au dat dovadă de răbdare, devotație și capacitate de adaptare. Astfel că, deși reticenți la început, am îmbrățișat în scurt timp predarea online ca unică soluție într-o situație de criză. Printre avantajele predării online se numără faptul că nu necesită efort de mișcare, nu pune presiune pe elevi și profesori, și nu în ultimul rând, flexibilitatea timpului și a locației.

Prin platformele educaționale online, profesorii au reușit să continue într-un context sensibil și în plină schimbare. Perioada de început a pandemiei aprilie-iunie, până la sfârșitul anului școlar 2019-2020, a însemnat o

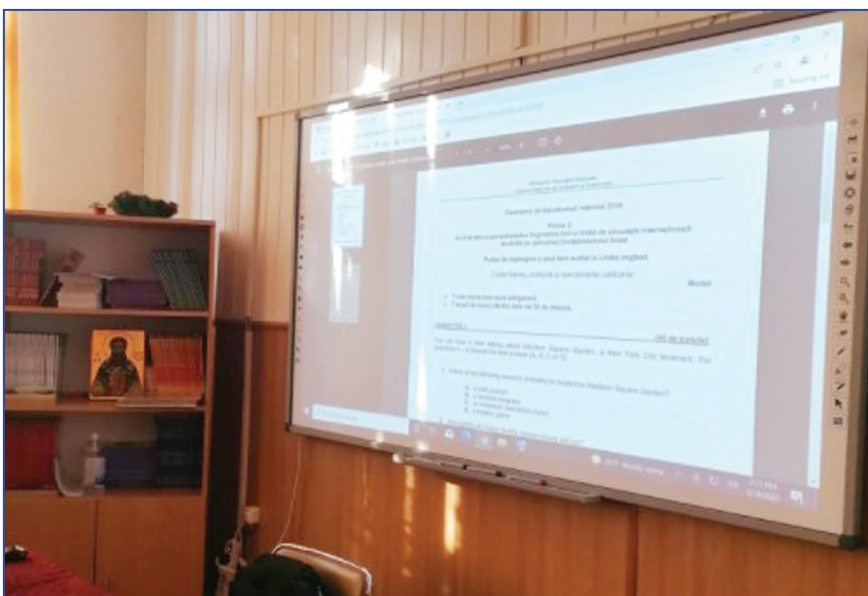
perioadă de tatonare, de căutare, dascălii fiind puși în fața unei situații inedite în care trebuiau să găsească modalități adecvate de predare online. Din luna septembrie a anului școlar 2020-2021, situația s-a îmbunătățit, pe de o parte cadrele didactice au devenit mai bine pregătite în domeniul utilizării platformelor online, pe de altă parte, datorită proiectului ROSE derulat la nivelul școlii, am reușit să acoperim, într-o anumită măsură, necesarul de dispozitive digitale atât de utile în învățarea la distanță și menținerea interesului față de școală.

Dacă în școala tradițională folosirea mediului online este limitată, acum cu lecțiile digitale, profesorii folosesc o gamă largă de aplicații: storyjumper, learningapps, menti, liveworksheets, wordwall, bookcreator, nearpod, socrative, edpuzzle, linoit, genially, slidemania, answergarden etc. Aceste aplicații au fost folosite în diferite etape ale lecțiilor online: fie în transferul de cunoștințe, sau în etapa de consolidare sau de evaluare a cunoștințelor.

Mediul online a eliminat creta și buretele, dar folosirea de instrumente digitale le-a permis profesorilor să își prezinte informațiile pe o tablă mult mai interactivă și captivantă.

EDUCAȚIA ȘI DEZVOLTAREA PRIN INOVAȚIE – COLABORAREA PE CARE PROIECTUL ROSE A PROPUȘO SEMINARULUI GĂLĂȚEAN

Casian Teodor Hornea,
clasa a XII-a Pastorală

Proiectul ROSE a oferit posibilitatea unui număr de 271 de licee din întreaga țară de a adopta o alternativă a sistemului de învățământ actual. Proiectul privind învățământul secundar, demarat de Ministerul Educației, își propune ca până în anul 2022 să reducă rata de abandon școlar, să crească rata de absolvire și, nu în ultimul rând, să îmbunătățească performanța la examenul de bacalaureat.

Proiectul privind Învățământul Secundar (Romania Secondary Education Project/ROSE), în valoare totală de 200 de milioane de euro, este finanțat integral de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare

(BIRD), în baza Legii nr. 234/2015 pentru ratificarea Acordului de Împrumut (Proiectul privind învățământul secundar) între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la Washington în 17 aprilie 2015 (conform Ministerului Educației Naționale).

Seminarul Teologic „Sfântul Andrei”, din Galați, se află, de asemenea, pe lista liceelor beneficiare, motiv pentru care a dobândit un avantaj uimitor privind calitatea educației, dar și a interesului elevilor, îndeosebi, față de materiile vizate examenului de bacalaureat, mai precis: Limba și Literatura Română, Istoria, Logica sau Geografia (la alegere). Proiectul își propune

să schimbe total percepția tinerilor elevi referitoare la școală, în general, prin transformarea acestui cadru, aparent opresiv, într-un mediu în care elevul își poate exercita în voie spiritul creator și exuberant, nemaifiind constrâns de caracterul notării. Astfel, atmosfera devine mai plăcută, relația elev-profesor se consolidează, iar disponibilitatea și motivația elevului de a se pregăti cu temeinicie pentru examenul de bacalaureat sporește.

Mai mult decât atât, ROSE vine și cu o nouă metodă de sedimentare a informațiilor îmbunătățită, oferindu-i grupului țintă de elevi beneficiari excursii social-informative, decontate integral. În acest fel, profesorii le pot prezenta în mod fizic tocmai lecțiile pe care le-au făcut la clasă. Altfel spus, partea teoretică este dublată de cea practică - ambele părți fiind necesare în egală măsură pentru dobândirea rezultatului final dorit.

Totodată, în cadrul proiectului sunt prevăzute granturi speciale destinate renovării și dotării școlilor beneficiare, mai precis, destinate reparării anumitor spații de școlarizare, respectiv achiziționarea de bunuri în scop educațional, cu unicul scop de a favoriza buna derulare, atât a

activităților de pregătire și orientare, cât și a celor extracurriculare.

Conducerea Seminarului Teologic „Sfântul Andrei“ a considerat drept oportun modernizarea unui vechi laborator de informatică, care fusese grav avariat

în urma unui cutremur. Astfel, în urma procedurilor de modernizare, structura sălii respective a fost înnoită, pereții au fost zugrăviți, iar vechea dușumea a fost schimbată cu parchet. De asemenea, se va achiziționa în cel mai scurt timp posibil și mobilierul, care,

în limita bugetului disponibil, va fi de o calitate superioară. Din momentul în care lucrările de modernizare vor fi finalizate, toți elevii beneficiari se vor putea strânge aici pentru a lua parte la paleta de activități pe care o propune proiectul ROSE.

CAUZE POLITICE ALE SCHISMEI

Marius Cristea, pedagog

Schisma dintre ortodoxie și romano-catolicism nu este același lucru și la fel înțeleasă de o parte și de alta a celor două confesiuni creștine. Văzută din Răsărit, schisma s-a manifestat la început ca rupere a raporturilor oficiale obișnuite între cele două Biserici autocefale de frunte, romană și constantinopolitană, rupere de raporturi precedată de o lungă serie de cauze, teologice în mare parte, dar și politice. Văzută din Apus, schisma este socotită un act de rebeliune greacă împotriva autorității papale, până atunci recunoscută și acceptată.

Deși sunt încă destule amănunte care nu sunt bine cunoscute, terenul istoric al schismei s-a lărgit și luminat suficient pentru a se putea spune, în cunoștință de oameni și de situații, care au fost motivele reale și importante ale dezbinării bisericești, înainte și după incidentul de la 1054.¹

S-a zis, cu drept cuvânt, că schisma bisericească a fost precedată de una politică. Încoronarea lui Carol cel Mare ca împărat

„roman“ (800), ar fi una dintre cauze, fapt foarte important în șirul cauzelor schismei politice și bisericești, dar nu singura și nici cea dintâi.² Constituirea lumii romane în două părți deosebite administrativ și politic a fost începută cu împărțirea imperiului de către Dioclețian și întărită prin crearea unei capitale noi în Răsărit de către Constantin cel Mare, ceea ce era una din consecințele reformei lui Dioclețian. Faptul acesta a fost plin de mari consecințe politice, culturale și sociale.

Împărțirea imperiului după Constantin cel Mare și după Teodosie I nu însemna crearea a două unități politice deosebite și cu atât mai puțin rivale. Imperiul se socotea unitar și a păstrat mai mult sau mai puțin coeziunea până la încetarea autorității imperiale în occidentul invadat de barbari (476), după care, însă, s-a mai păstrat un timp respectul pentru autoritatea imperială de la Constantinopol, mai ales în Italia. Deși imperiul era unic în principiu, împărțirea lui era pre-

1. Prof. Teodor M. Popescu, *Geneza și evoluția schismei, în Ortodoxia*, București, 1954 pp. 164-165.

2. A.A Vasiliev, *Istoria Imperiului Bizantin*, Editura Polirom, 2010, p. 277.

ludiu formării unor unități politice deosebite, a căror formă istorică au fost Imperiul Bizantin, ca imperiu roman în Răsărit și Imperiul carolingian și apoi german (962), ca imperiu roman în Apus: două concepții și realizări diferite ale unicului Imperiu Roman.³

Imperiul apusean al lui Carol cel Mare a fost mai ales o idee și creație papală, motivată de politica împăraților iconoclaști, învrăjbiți cu Roma, de lipsa de putere sau de voință a împăraților bizantini de a apăra Italia și mai ales Roma contra lombarzilor. Necesități și veleități romane explicau și crearea unui stat roman papal (754), cu o jumătate de secol înainte de încoronarea lui Carol cel Mare ca împărat. Când Papa Leon al III-lea a procedat la această încoronare pe care regele franc se pare ca n-o dorise, el voia nu numai să creeze un împărat roman, în locul celui de la Constantinopol, care atunci era o femeie (Irina), ci să dea un protector Italiei, Romei, papalității și statului ei roman, „respublica romanorum“.

Aceiași idee a condus pe papi în secolul X, când după dezmembrarea și transformarea imperiului carolingian, au reînnoit imperiul roman-german, prin încoronarea (962) al lui Otto I (936-973). Când a izbucnit conflictul religios în secolul IX și în secolul XI, papa nu era singur ci avea împăratul său franc sau ger-

man, protector în forme oficiale convenite al Bisericii romane.⁴

Terenul de întâlnire și de ciocnire greco-germană a fost cel al popoarelor slave așezate lângă Marea Adriatică în deosebi al croaților și cel italian în deosebi parte de sud. Interesul religios al acestei concurențe îl confirmă și faptul că linia până la care s-a întins spre Răsărit puterea și influența Imperiului carolingian german este până astăzi linia care desparte Europa ortodoxă de cea romano-catolică.

În Italia, concurența dintre cele două imperii și Biserici s-a transformat într-un conflict declarat. Împărații germani voiau să câștige, iar împărații bizantini nu voiau să o piardă.⁵

Conflictul politic și religios era întreținut și de tendința celor două imperii de a-și întinde sfera de putere și de influență prin misiune la popoarele necreștine așezate între ele.

Când prințul moral Rastislav cerea misionari de la bizanț sau țarul bulgar Boris de la Ludovic al II-lea germanicul sau de la papa Nicolae I, ei rezolvau cu aceasta nu numai problema religioasă, ci și una politică. Aceeași îndoită preocupare aveau curtea imperială de la Constantinopol și împăratul carolingian, când țineau să trimită misionarii lor la moravi sau la bulgari și când doreau să-și asigure legături bisericești în vederea unor ra-

porturi politice favorabile intereselor lor imperiale.⁶

Cruciada a IV-a (1202-1204) a fost predicată de renumitul papă Inocențiu al III-lea, având în vedere eliberarea cetății sfinte. În timp ce papa era promotorul bisericesc al cruciadei, nucleul politic al ei se afla în altă parte. Enrico Dandolo dogele Veneției, vedea în distrugerea Imperiului grec premiza necesară pentru a asigura în mod durabil superioritatea venețiană în Orient, sub diferite aspecte. Treptata secularizare a noțiunii de cruciadă a adus la încheierea următoare: cruciada să devină un instrument pentru suprimarea Bizanțului.⁷

După prima deviere, urmă a doua diversiune, legată de persoana prințului Alexie Angelos, fiul lui Isaac al II-lea. Acest tânăr reuși să fugă din temniță. Îndreptându-se spre Apus, el căuta ajutor oriunde, după o infructuoasă întâlnire cu papa. Pretendentul la tron promise cruciaților și venarilor venețieni enorme sume de bani, unirea Bisericilor și ajutorarea cruciaților. Într-adevăr, tentația era mare, de aceea după luarea galatei, în iulie 1203, Constantinopolul cade în mâinile cruciaților. Alexie al III-lea fugi, iar Isaac al II-lea și Alexie al IV-lea sunt restabiliți în funcție. La sfârșitul lui ianuarie 1204, Alexie al IV-lea își pierde și coroana și viața.⁸

---

3. Prof. Teodor M. Popescu, *op. cit.*, p. 168.

4. *Ibidem*, pp. 171-172.

5. *Ibidem*, pp. 173-174.

6. *Ibidem*, p. 176.

7. A.A Vasiliev, *op. cit.*, pp. 435-436.

8. Steven Runciman, *Istoria cruciadelor*, Editura Nemira, 2015, pp. 130-135.

În 13 aprilie 1204, cruciații cuceresc definitiv Constantinopolul, trei zile capitala suportând o cumplită devastare: comori artistice, sfinte moaște, obiecte extrem de prețioase au fost răpite, iar o parte distruse. Balduin de Flandra, va fi încoronat împărat latin, iar patriarh va fi venețianul Tommaso Morosini.

Nu există o crimă mai mare împotriva umanității decât cruciada a IV-a. Nu numai că ea a provocat distrugerea sau dispersarea tuturor comorilor trecutului adăpostite cu devotament de Bizanț și rănirea mortală a

unei civilizații care era încă activă și însemnată, dar a reprezentat și un gest de gigantică nebunie politică dând peste cap întregul sistemul de apărare al creștinătății.⁹

Între timp, a fost semănată ura între creștinătatea de Răsărit și cea de Apus. Speranțele amicale ale papei Inocențiu al III-lea și laudele înfumurate ale cruciaților cum că ar fi pus capăt schismei și ar fi unit Biserica nu s-au concretizat niciodată. În schimb, barbaria lor a lăsat amintiri de neiertat. Ulteriori, potențați creștin-răsăriteni au

preconizat unirea cu Roma, pe fondul speranței că această uniune ar fi dus la crearea unui front unit împotriva turcilor. Dar, poporul nu i-a urmat, nu putea să uite cruciada a IV-a. Era probabil inevitabil ca Biserica Romei și marile biserici ale Răsăritului să se îndepărteze una de celelalte. Întreaga mișcare cruciată le-a înveninat însă relațiile și de acum înainte, indiferent ce au încercat să obțină câțiva principii, în inimile creștinilor din Răsărit, schisma era totală, iremediabilă și definitivă.¹⁰

POETUL NAȚIONAL MIHAI EMINESCU OMAGIAT DE MICII SEMINARIȘTI

Prof. înv. primar Paula-Antoaneta Munteanu

Poetul Național Mihai Eminescu a fost omagiat de elevii Seminarului Teologic „Sfântul Apostol Andrei” din Galați printr-o amplă manifestare culturală.

Rememorarea *luceafărului poeziei românești* s-a desfășurat cu binecuvântarea și cu participarea Înaltpreasfințitului Părinte Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos și a debutat în capela Seminarului Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” din Galați, unde elevii și cadrele didactice au participat la slujba de pomenire pentru poetul Mihai Eminescu.

9. *Ibidem*, pp. 136-139.

10. *Ibidem*, pp. 145-146.

SISTEMUL SOLAR

Prof. înv. primar Paula-Antoaneta Munteanu

Ora de Științe ale naturii... Materie grea, abstractă de multe ori... Unde mai pui că e și vine-rea, la sfârșit de săptămână, când oboseala își spune cuvântul...

Suntem la lecția despre SISTEMUL NOSTRU SOLAR. Vorbim, vedem planșe, ima-

gini la videoproiector... Vizita la Planetariu nu o mai putem realiza... pandemia ne-a furat micile plăceri, însă imaginația ne va salva și de data aceasta. Vom aduce sistemul solar la noi în clasă.

Materialele necesare sunt:

- Resturi de hârtie colorată;

- Carton sau polistiren;
- Globulețe pe care nu le mai folosim;
- Fire de sârmă, instalații, baterii;
- Lipici și...RĂBDARE!
Iată ce a ieșit:

ECO JUNIOR

Prof. înv. primar Ecaterina Șorcaru

Elevii din clasele primare de la Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Andrei” au participat la proiectul național „Eco Junior”, care are ca scop promovarea unei atitudini de respect față de mediul înconjurător. Dezvoltarea unei comunități active de elevi care promovează reciclarea și, implicit, formarea unei generații de viitori adulți responsabili și implicați, au fost obiectivele principale susținute de cadrele didactice implicate în proiect.

Pe lângă activitățile de ecologizare, plantare de flori în parcul școlii, jocuri pe echipe eco-recreative, elevii s-au bucurat împreună și de parada costumelor eco, paradă organizată cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului.

Plini de bucurie, micii seminariști și-au prezentat costumele frumos meșteșugite din diferite materiale reciclate. Prezent la paradă, Înaltpreasfințitul Părinte Casian a intrat în dialog cu cei mici, a cântat și a rostit împreună cu ei rugăciuni pentru binele copiilor din întreaga lume.

La final, ierarhul i-a binecuvântat pe toți, le-a oferit dulciuri și le-a adresat un cuvânt de apreciere pentru activitățile în care aceștia se implică cu mare entuziasm și dedicare, precum și pentru ineditele costume realizate special din materiale reciclabile pentru această zi, sub deviza „1 Iunie Eco – Ce nu mai folosești astăzi, poți refolosi mâine!”.

„STELUȚELE“ ÎN BIBLIOTECĂ

Prof. învă. primar Paula Munteanu

La sediul central al Bibliotecii Județene „V. A. Urechia”, instituție subordonată Consiliului Județean Galați, au venit „Steluțele” - elevii clasei a IV-a A, coordonați de prof. învă. primar Paula Munteanu de la Seminarul Teologic „Sfântul Apostol Andrei”, care au desfășurat o activitate dedicată marelui povestitor „Ion Creangă”. Copiii ne-au încântat cu minunatele personaje din lumea poveștilor lui Creangă, interpretând roluri din cele mai îndrăgite povești: „Pupăza din tei”, „Ursul păcă-

lit de vulpe”, „Căpra cu trei iezi” și „Punguța cu doi bani”.

Educarea elevilor în spiritul prețuirii cărților și redarea acestora locul pe care îl merită, reprezintă principala obiectiv al acestui proiect. Cartea contribuie la formarea personalității copiilor de la cea mai fragedă vârstă, până la apusul anilor. Capacitatea copiilor de a comunica și de a-și dezvoltă limbajul este iarăși o acțiune

permanentă, care ne preocupă. Învățământul românesc trebuie să își asume o nouă perspectivă asupra funcționării și evoluției sale în contextul unei societăți care este într-o continuă schimbare. Dezvoltarea dragostei față de literatură, încă de la începutul claselor primare, se consideră o reușită dacă dascălii știu să sensibilizeze pe micii ascultători prin intermediul forței expresive a limbajului artistic.

Prin această colaborare încercăm să-i familiarizăm pe copii cu lumea cărților, să le dezvoltăm creativitatea în exprimare, să le formăm o atitudine pozitivă față de carte. Atât cadrele didactice, cât și bibliotecarii vor pregăti activități culturale educative, astfel încât cei mici să descopere plăcerea pentru lectură și să devină cititori fideli ai Bibliotecii.

